

Kibaru

a b è bò Mali kunnafoniso "AMAP" ka yamaruya kònò

KONOKO

• NYE 2: KA BO MALI BALIKUKA-LAN BAARADA LA:

Kunnafoni nyèsinnenw Mali balikukalan baarada ka walew ma, jamana kònò.

• NYE 3: «UNFM» NI «OPF»

Mali musow ka jamakulutòn «UNFM» ye Afiriki musow ka jèkulutòn «OPF» sanyèlèma 26nan sèbè gintan.

• NYE 4 ani NYE 5: KIBARU KANU-BAGAW KUMA YORO:

Lètèrè minnu cira KIBARU ma BP:24 Bamakò (Mali) ka b'a kalanbagaw n'a lafasabagaw yòrò.

• NYE 6 ani NYE 7: SEKO NI DONKO KENE:

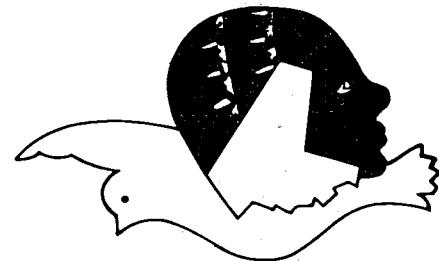
Nsiirinw, kuma kòròmaw ani poyiw n'u nyògònnaw, minnu kalanni b è mògò ka dònniya sankòròta.

• NYE 8: JEKAWALE:

Pariti «UDPM» ani Mali gòfèrènama haminankow, nyètaa sira kan.

Mali depiteso nyèmògò jèkulu kura sigira. A peresidan kèra Sidiki JARA ye (a kunnafoniw b è nyè 8 la).

'UNFM' ye 'OPF' sanyèlèma 26nan nyènajé sèbègintan

Afiriki musow ka jèkulu «OPF» sigira sen kan, u ka san 1962 lajè senfè, mìn kèra Darisalamu, TANZANI jamana kònò, k'a ta zuluyekalo tile 24 na, k'a bil'a tile 31 na.

San o san, zuluyekalo kelen in tile 31 don, Afiriki musow b'u ka jèkulu «OPF» sigili nyènajèw k'a jamana kelen-kelen b è kònò.

A dònnen don, ko nin gintanw n'u nyògònnaw labènni na, Mali, Afiriki ani dinyè kònò, «UNFM» nyèmògòw n'a tòndenw ma deli, ka to kò, k'a d'u ka timinandiya kan, musow jòyòrò girinya jirali la, jamanaw kònòkow latèmèli sira kan. (a kunnafoni tòw b è nyè 3 la).

Jiri ladonni ka gèlèn n'a turuli ye...

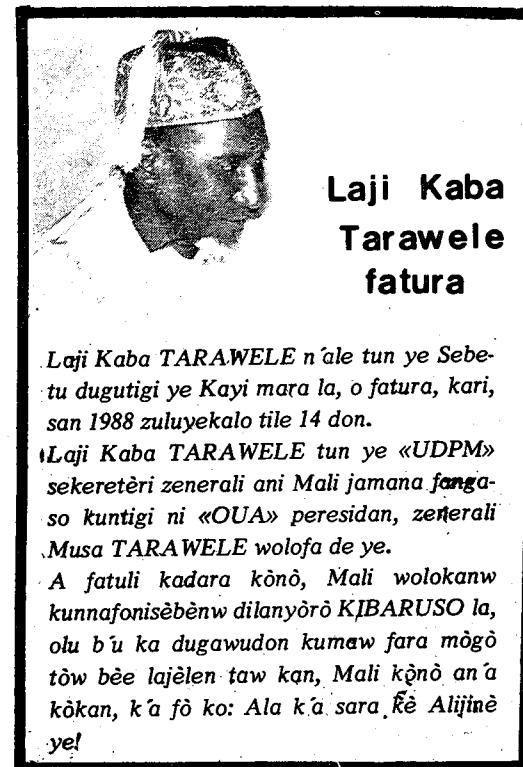
San 1988 zuluyekalo 31 don kèra jiriturudon ye, Bamakò dugu ani Mali marabolo caman kònò. Jamana fan b èe la, a gintanw nyèmògòyaw tun b è pariti UDPM sanfèbolo mògòw yèrèw de bolo, politiki sira kan, ani fangabolow kuntigiw ni jirituru walew mògò faamuyalenw.

Jama bòli, fan b èe, ka caya kosèbè ni dunun ani bala ye, o ma bala mògò si la, bawo Mali ani Afiriki ni dinyè yòrò tòw kònò, sisan, jiri nafa dogolen tè hadamaden kelen si la.

O siratigè la sa, a dogolen tè hadamaden kelen si fana la, ko tile kelen jirituru, dògòkun kelen jirituru, kalo kelen jirituru n'u nyògònnaw, minnu nyinina pariti ni fangabolow fè, k'olu ye waatinin dòròn gintanw de ye ; ko min b è laban, o ye wale basigili ye ani jiri turulenw sèbè ladonni.

Walasa baara kelenw kana kè yèrè-sègèn gansan baaraw ye, an kana jiri turulenw kèmèyirika jate, k'u baayirika

jate, nyògòndan bisigi dò sira kan, nka, an k'u jate nyènamaya ani wulili sira kan, i ko : jiri hakè minnu balola, jiri turilenw na.

Laji Kaba
Tarawele
fatura

Laji Kaba TARAWELE n'ale tun ye Sebe-tu dugutigi ye Kayi mara la, o fatura, kari, san 1988 zuluyekalo tile 14 don.

Laji Kaba TARAWELE tun ye «UDPM» sekeretèri zenerali ani Mali jamana fanga-so kuntigi ni «OUA» peresidan, zenerali Musa TARAWELE wolofa de ye.

A fatuli kadara kònò, Mali wolokanw kunnafonisèbènaw dilanyòrò KIBARUSO la, olu b'u ka dugawudon kumaw fara mògò tòw b èe lajèlen taw kan, Mali kònò an a kòkan, k'a fò ko: Ala k'a sara kè Alijinè yel!

Ka bò Mali balikukalan baarada "DNAFLA" la

Mali Balikukalan baarada «DNAFLA» ka kunnafonilasela yamaruyalen min bò a ka ciyakèda kunnafoniw lase «KIBARU» ma, n'o ye Ibarahima KANTE ye, o ye min sòrò k'a di Kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw ma nin kalo in na, balikukalan wale nafamaw kan, o filè aw kòrò nin ye:

SANNAKELEFANGA KALANDENW KA FOLI K'A NYESIN BALIKUKALAN BAARADA MA

Bi, bi in na, a kèra laada ye anw fè yan, dudenw ka nyögòn lajè ka nkaniya jira kè dèmè sira fè, walima ka nyènajè kè u ka nisondiya la hadamadenya kunkawalew la.

Anw ka bi lajè tè se ka bò o hukumu kònò. Anw kalannen kò an faso kan na ni Balikukalan baarada ka dèmè ye, yali balananko don wa karamògòw ni kalandenw ka nyögòn lajè kònè kan ? O la sa, an ka danyè fòlò bè nyèsin an ka nyémögòw bée lajèlen ma, k'u walenyumandòn u ka miiriya nyuman na : Balikukalan baarada baaralèlaw, a kuntigi n'a karamògòw : aw ni ce ! Aw ni ce aw ka munyla, aw ni ce aw ka baara nyèdònko nyuman na, aw ni ce teriya ni kòròya ni dògoya samani na an ni nyögòn cè

U ye baara nafama kè an kalanni ye nin kan dawulama in gundow la, n'o ye BAMANKAN ye ; kan min, anw hakili la anw tun b'a dòn kosèbè. O senfè, u ye sira don anw kòrò min bè bila yèrèdon hukumu kònò ; bawo yèrèkandòn ye yèrèdòn ye, min bè mògò kisi hakili ka jonya ma. Anw ka kuma kòròma dò b'a jira ko :« jidòn o, sodòn o, yèrèdòn de nyögòn tè »

U k'u hakililatigè k'a dòn ko anw ye min dege u fè, anw bêna o kè an faso dònkokw n'a sòròw yiriwalilan dò ye ; bawo mògò min tè se k'a yèrè ka kan fò k'a walawala, mògò min tè se k'i hakilinata fò i bènbanan na, o ye mògò tununnen de ye.

Nka, nin kuma kuncètò, n'b'a fò n'jènyögònw ye, bamanankan kalanni n'a sèbènni t'a bannen ye. Fo an ka dònnew sinsi tuma bée. An ye min kalan, o ye kunkòròta wale ye, an ka kan k'an waso ni min ye waati bée. Deli fara man di, hali n'a wajibiyalen don. Nka, n'b'a nyini aw fè, aw ka sòn, n'k'a fò aw ye n'jènyögònw tògò la : K'AN BEN ! Ka si kuntaalajan di Balikukalan baarada mògòw ma, fasojama ka hèrè kama ani nyètaa kama

BALIKUKALAN BAARADA NYEMOGO KA FOLI K'A LASE SANNAKELEFANGA MOGOW MA.

A kunnyögòn saba ye nin ye, Sannakèlèfanga nyémögòw ni jalatigiw ye bamanankan kalanni daminè.

Kalan in kèra balikukalan baarada karamögòw fè, Sannakèlèfanga ni Balikukalan Baarada de jèra baara in latigèli konyuman kunna.

N'ka minisiri zénerali Seku LI tògò la, n'jènyögòn karamögòw bée tògò la, n'b'e foli lase mugutigi nyémögòw bée lajèlen ma ani karamögò jolen kuraw.

Kumandan Sangare y'a fò a ka jèmukan na sisan ko kalan in daminèna don minna, k'olu tun ma d'a la, k'a fò ko fèn bée bée se ka fò bamanankan na, ko hakililabaara suguya bée bée se ka kè bamanankan na.

Ayiwa, aw yèrè dar'a la sisan, kalan in bannen kò, k'a fò ko bamanankan fana ye kan yiriwalen ye, ko kan balolen don, i n'a fò angilekan, faransikan, walima irisikan.

Nka, kan dò jòyòrò bè se ka bonya ni kan dòwèrè ta ye. Kan ye fasojama taamashiyèn gale-gale dò ye. Ni jamakulu min y'i ka kan kè bolokòfèfèn ye, k'i nòrò wali kan na, o jamakulu bè fili la, o jama-kulu ka kan jòyòrò bè dògòya dinyè kònò.

N'i y'an ye nin kènè in kan bi, Mali y'a kòsira de dòn, Malidenw fana ma fili u yèrè ma. Jamana nyémögò yèrè y'a jira ko Malidenw bée ka kalan, an fasokanw na.

Bi, sannakèlèfanga jalatigiw y'o kuma latimè k'a nyè. Aw y'aw cèsiri kalan in fè, kalan in nyèna kosèbè.

Nka, a tò gèlènmanba bè kòfè, barisa a bée fò ko kalan ni dònnya ye foroba fènw de ye. O tuma, aw kana sègèn an fasokanw kalanni na. Aw y'aw ji ja, ka mògò wèrèw kalan an fasokanw na.

Balikukalan Baarada hakili bée to aw la sagan ni waati bée. An tè nyinè aw kò fiyewu. N'aw mago jòra fèn o fèn na ; an fasokanw kalanni hukumu kònò, a kèra jamana yòrò o yòrò ye, su fara tile kan, anw bée wuli k'an jò aw kérèfè k'aw dèmè.

N'ka jèmukan laban na, n'ka Minisiri tògò la, Balikukalanso tògò la, n'b'a fò, k'aw walenyumandòn, ka dugawu don : Ala k'an-fasokarw jòyòrò sabati faso baaradaw bée la, Ala k'an bén ni nyögòn wèrè ma.

Aw ni ce, aw ni baraji.

Kalan bannen kò, karamögòw ni kalandenw ye nin teriya foto ta.

UNFM ye OPF sanyèlèma 26nan nyènajè sèbè gintan

Nimu Koyita Kamisa JARA, «UNFM» sekeretèri zeneral de kumara Mali musow ka nyémögòkulu n'a tòndenw bée lajèlen tògò la.

O siratigè la, a jirala ko jékulu in sigikun tun ye wale kologirin naani de ye, minnu filè :

• Fòlò : Afiriki musow nidungòkow matarafali. sira bée kan ;

• 2 Nan : Jèkawale basigili, Afiriki jamanaw bée ni nyògòn cè ;

• 3 Nan : Afiriki ka yèrémahòrònya sèmèntyiali ;

• 4 NAN : Hèrè ni lafiya basigili dugukolo kan.

Kabini san 1962, nin wale kofolen naani latèmèliko nyuman de ye musow ka jamakulutònw sinsinberew ye, Afiriki jamanaw kelen-kelen bée kònò, n'olu kamalilen bée Afiriki jamanaw ka kelenya tònba «OUA» kadara kònò.

Bèn ni kelenya ani nyògònbonya ni nyògònfaamuya sira kan, Afiriki muso cèsirilénw bée, k'a jira dinyè la, ko «MUSOYA TE MONE YE», k'a d'a kan, cè fara muso kan, bée n'i jòyòrò don, hadamadenya ni fasobaara la ; ko dò tè se, ka bila dò nòna, nka dò bée dò dafa.

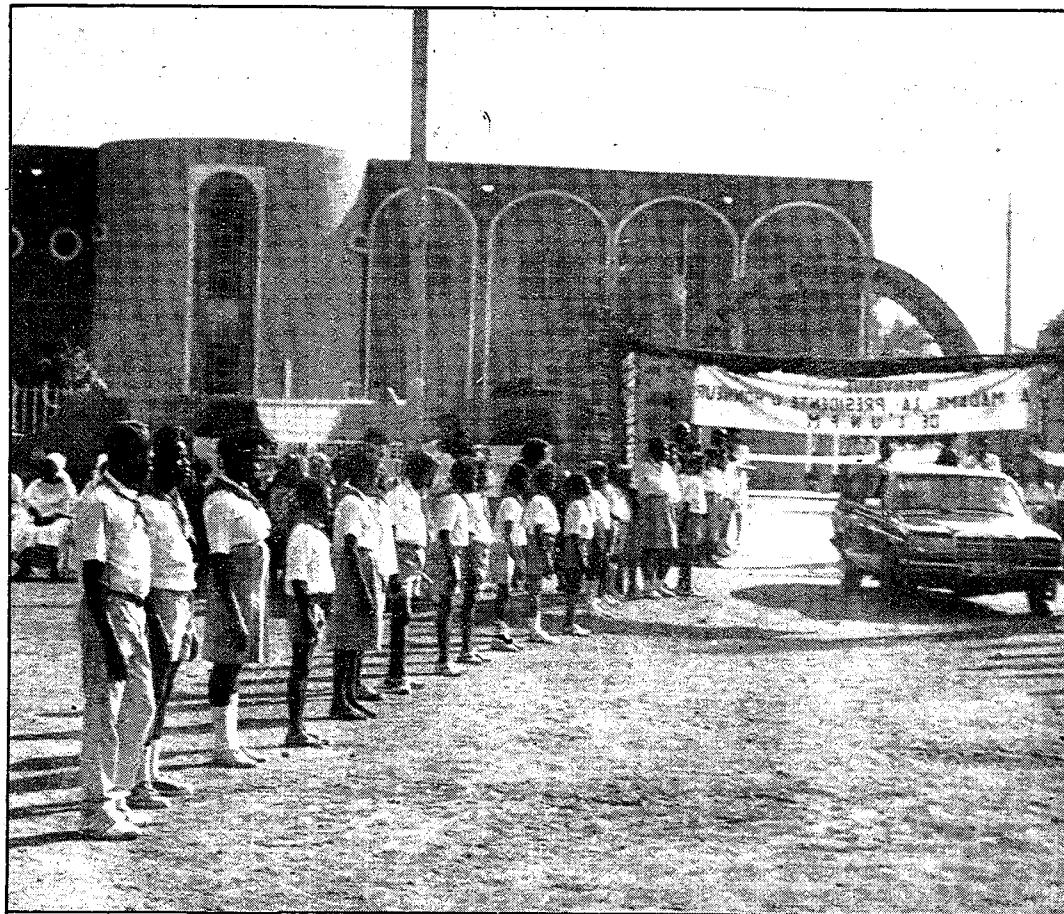
Min ye Mali musow ka jamakulutòn «UNFM» jòyòrò ye, nyinan «OPF» sanyèlèma 26 nan nyènajè gintanw

kadara kònò, o kèra nisòndiya nyènajè ye, min senfè donfini kalalen suguya caman jirala mògòw la, n'olu bagiw dilanna Mali kònò, a bagidilanyòrò «ITEMA», «COMATEX» ni galadonmusow fè.

O nyènajè sankòròtara ni jèkawale welekan ye, min bilala musow bée ma dinyè kònò, «UNFM» tògò la, Mmu Koyita Kamisa JARA fè, n'o ye sekeretèri zeneralie ye, n'a kumara peresidanti, Mmu Diko Masaran KONATE nò na.

Jèkawale welekan in kònò, hakili nyuman, miiri nyuman ani taasi nyuman bilala Afiriki jamana tòròlenw musow ma, n'olu ye : «SWAPO» ni «ANC» ani «PALESITINI» yé.

Musow ka cèsiri jirala sira caman kan, i n'a fò : musoya danbe kòròtali ; musow ni cèw damakènyèli, jamanaw kunkankow n'u haminankow nyènabò. kènèw kan ani musow jòyòrò, jamanaw cèkow kalali la ani hèrè ni lafiya basigili. dugukolo kan.

kibaru kanubagaw

BANKUMANA SIGICO GO

«An banna kuma na». Da teliya de y'a k'e Bankumana ye, ka bò kirina ka taa Tònbakò kòda la, Dègèla kérèfè kaaba mara la, kamaraw siginyògònw tun b'a fè ka kamaraw la dugukulo tigiya ta.

Bankumana kamaraw ma sòn o hakilima ma, o de y'a to olu banna kuma na, n'o ye Sibi aròndisiman yòrò dò ye bi. O ko kelen de ye kèle wuli u ni nyògòn cè, n'o k'era siginyògònw taakun ye sigiyòrò kura la n'o bennna Narenia aròndisiman ma kaaba mara la.

U bòra nyègènma, Sibi aròndisiman na makannyana, kalasa dòw tora yen, tila kelen taara i sigi sènèkèbugufiyè la n'u k'o yòrò ma ko «kérètisen».

Badenya kèle in ju tun ye Nyègènmakaw ye n'olu de tun fòlòw de bè kèle nyini nabagaw fè, k'u gèn ka taa u bòyòrò la.

U bè taa labèn k'e, ka Ala delisèbèn dilan k'o di Jomakkibile ma. O waati cèfarin dò tun don. Ale fana bè na Ala delisèbèn in ta ka kèle filanan kétuma dantigè yòrò la, o kò ka keremina kùnbèn kèle in yèrè kèyòrò la. Keremina ye jòn ye, jòn k'e min bè kèlebo lo k'a sago n'a dungò ye. Barisa kisè t'a don wa fanga b'a la ka tèmè sigi kan, ka ð'a kan keremina ye kèlebo lo caman bila sen na sira fè.

Ayiwa, kèlebo lo fila in filè kèlekèyòrò la. Jomakkibile ni Keremina filè tèlèbugunyèbèrè bilakoro facinyè la, k'a ta nègè nyè wòorò sògòma fo nègè nyè wòlonwula wuladafè si ma si bin. Kabini Bankumana kura kèlekècèw y'o ye dòròn, u ye finyè k'e u yèlènso ye. Farima. Kamara, n'o ye Jomakkibile balimamuso ye o de tora kèlekèyòrò in na.

Farima y'a ye k'a kòròkè bëna bin keremina fè, a y'i yèlèma-ka k'e manabèlè ye k'i don Jomakkibile kòrò. O waati kelen na, kèlekècèw minnu bolila olu ye hakili sòrò fo kilomètè wòorò bolilen kò n'o bennna Samakò ma, n'u seginna ka na cèminècew ka kataabanaani solasegin wòorò laban filè. Kèlebo lo ka taa fara Jomakkibile

kan ka keremina tòn da duguma. O kelen Jomakkibile ko k'a faga sann'a ka sègènnafinyèbò. Nka Nòròbukari y'a tògòla muru bò n'o y'a ka cèya gundo ye.

Keremina ka kèlebo lo taara u ka masakè sòrò ko kèleçefarin sara k'u ka boli, ko n'o tè, u bëna u minè k'u k'e jòn ye. U bè sòrò k'a k'e yankadi-ni-so-ye.

Jomakkibile b'i kanto, a ka kèlebo lo ma k'u ka taa nyègènma ka kisèw ni muguw taa ka na Bankumana kòrò silasa O don, kèlebo lo tun bè Nòròbukari de bolo. O su kelen na, Bankumana kòrò mògòw taara

U ka tulomajò k'era fo Jigidala n'o bennna kilomètèrè 15 ma. Jigida kamaraw ye kèle sigi bolibagaw da la. Masakè bolilen ye delili k'e walassa u kèlenyògònw kana u sòrò sira k'an. Nòròbukari y'a lanyini ka taa sigi Bankumana kòrò in na. Kaninbala kèleçefarin ko k'u kana taa yòrò fòlen in na, barisa jòn ko Ala mògò si t'a dòn fèn minnu bè dugu jukòrò wali kòlònw kònò. O de la, u bè taa Jelibanin Koman Jeninba fè n'o don tinyèmasa y'o ye, min bè kòrò-kòròji ko kérèfè. Koman Jeninba ko:- ko fo ka mògòñifin k'e saraka ye- (hòrònkè) n'u b'a fè ka Bankumana kura sigi. Kèlebo lo ye dògòkun sigi k'e, hòrònkè ma sòrò ka k'e saraka ye. Barisa mògò ma sòn dugu sigili sarakaya ma.

Nòròbukari kèlebo lo ni kèleçefarin de sònna ka k'e dugu sigili saraka in ye. (Bankumana min filè aw kòrò nin ye). Nka, Nòròbukari ko: ale bè ko kelen de nyini n'o ye layidukan ye «ni mògò o mògò y'a sibolo lakasi Ala ko tigi k'o nagasi».

Ni mògò min ye jama janfa, o b'o cogo kelen na kèlebo lo bèe lajèlen sònna o ma.

Nòròbukari y'i ka duloki bò k'i jò tinyèbuguri cèma.

Fajinba ko:- k'a ka dononkòrò fila minè k'i nyòngiri cèncèn na. Fajinba b'a nyinika:- Ee sònna, i ka k'e saraka ye wa ?.. O kofè k'a ka gundow fò minnu ka gèlèn a ma:- Ni minnu ye jama ka nafa ni nyamakala ni kalasa wolonwula tana k'e, Ala k'o tigi

nagasi. Fajinba b'a kan kérè fila wagasi k'u jeli bò, ka sòrò ka shè fila faga hadamaden joli toninò na.

Filen kura falen cèncèn na ani bakabakurun nyagaminen nyògòn na. Mamòrò Tarawele, o tun ye Laminikòrò ka jòn ye. Kèlebo lo min sera, o ye Laminikòrò ka kèledenw ye. Nka, Mamòrò tarawele tun y'a ka jòn ye, nka kèleçefarin tun don fana, o waati denmisèn galabukènè don.

Ale de bè filen in falen ta ka boli k'a kònòfèn w seri-seri fo ka t'a ban. Faduba ni Danbu n'olu tun fana ye kèleçefarinw ye, olu fana bè shèw si bò ka boli k'a siw bila finyè fè.

Nin waleyaw de tun bè sigiyòrò bonya. U tilalen, u bèe lajèlen seginna ka na so. Dugu sigilen, Nòròbukari bè k'e dugutigi ye; a bè san 7 k'e dugutigya la.

A bè sosegan ka denkè kelen to n'o ye Nakana Kaninmori ye.

Mori yamadu tèmètò ka taa makan, a b'a ka denbaya kalifa musirinaani na Nyègènma.

Kunjanani kèle n'o ye diinè kèle ye, laji Umaru fè, o ye Nyègènma ci.

O jahadi kèle kò, kisilenw n'u ka denbaya taara fan bée lajèlen fè.

Mori Yamadu seginna ka bò hiji la, a y'a sòrò maninka dugu k'era Sahelikungo ye. Nka, a fòra ye ko musirinaani taara n'a ka denbaya ye kaka-sibi kérèfè.

kuma yòrò

Musiri ye denkè naani sòrò minnu ye sanga ni tògò sòrò Manden kònò. Yamadu bè ka Musiri nyininka tuma minna, a kasira sann'a ka jaabi; bawo kalifa bée sosegina-Yamadu denmuso dòròn de seginn'a fa ma.

Mori Yamadu y'a nyini Musiri fè k'ka taa sigi nyègènma. Musiri ko: ale tè mògò si yòrò dòn tugun barisa a b'a yèrèkun nyini.

Yamadu ko: ale bè se ka Ala deli a k'a limanaw n'a kafonyògòn lasegin Nyègènma. Nka, misimusó kelen ni tura kònòntòn y'a saraka ye. O de la Mori Yamadu bè kòròn ni tilebin, bayanfan ni kènyèka taama ka Nyègènmakaw n'u hakili jira walasa u ka na u sigiyòrò kòròn la.

Yamadu ka wele kòfè, dòw seginna nka olu tè dugu sigi mògòw bò. U bè sòrò ka wele se Bankumanakaw ma. Olu ma ban nka, u k'u sinyè nyògòn ye k'u damakènyè fanga la, ni hòrònya ni laadiriya ye. Mori Yamadu sònnna sinyèni ma, ale fana ko k'ale t'a janfa tugun. Mori Yamadu b'i kininbolo kòròta ko: a denw wali a mòdenw, ni mògò o mògò k'olu ye dunan ye Ala ka kasaara se o tigi ma.

Bankumana Kèrèfè duguw

- Baali, Koolen, Samakò, Jigidala, Dabòla, Nangila, Nyaganabugu, Jooron.

Sènèfènw:

- malo, nyò, tiga, kòori, sira, nkòyò, tamati, shu, salati, foronto, jaba, bananku, kaba, woson, shò, mankala, nsèrè, ku, je.

Jiridenw:

- mangoro, lenburuba, manje, namasa, lenburukumunin, sebe, buyaki, nsaban, koronifin, ntònkè, npeku, mandensunsun banansun.

Bubakari Kulubali
Zafukuntigi Sirakòròla

KA BO JUMAZANA

Nin ye sèbèn ye, min bòra Zankè Ngolo Fònba yòrò ka bò Jumazana, Fana mara la.

N'ka foli ni tanuni bè ka taa balikukan ni kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw bée ma Mali kònò an'a kòkan.

Balikukan n'a dafalan kibaru nafa ka bon kosèbè. Ni mògò min y'u kanu, i ye faso kanu; ni mògò min y'u kanu i ye jamana kanu; ni mògò min y'u kanu, o tigilamògò ye yèrèdònba ye; bawo fosi tè an wolokanw bò.

N'bè min d'o kan, o y'an ka dugu samiyèko lahala ye. Samiyè daminècogo nyèn'an bara kosèbè. Ji fòlò binna an ka dugu kònò, arabadon, san 1988 Zuwènkalo 15. K'a ta o don na, ka n'a bila lètèrè in sèbèndon na, sanji ye nako 22 sòrò Jumazana. An bè Ala deli: Ala ka nyinan samiyè foori konyuman jamana seleke naani bée la, walasa an ka dunkafa ka sabati, ka dansigi jakòngò la..

Zankè Ngolo Fònba
Jumazana
(Fana kubeda la)

KA BO JUMAZANA CENI

Nin ye sèbèn ye min bòra kòtu ture yòrò Jumazana Cèni, Fana mara la. N'ka foli bée Kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw bée ye.

Ne Kòtu dèsera k'a ban, bawo an dabaa Masa ye ne nyè nòorò duga; nka o n'a ta bée, n'ma n'sigi ka n'bole fila da n'sen kan; bawo a fòra ko n'i kèra mògò sugu o sugu ye, i k'i seko k'e fasojòbaara la. I kèra nanbara ye wo, i kèra fiyentò ye wo, i seko ye min ye i k'o k'e faso kònò.

O de kòsòn ne Kòtu Ture ye jurukisè dilan dege ka s'o la kosèbè. Ala ni n'yé kibaru kanu cogo min na, n'yé juruden dò dilan k'o tògòda ko kibaru juruden. N'bè jurukisè tòw feere dòròmè 30, nka kibaru jurukisè sòngò ye dòròmè 20 ye.

Kòtu Ture
Jumazana Cèni
(Fana kubeda la)

KA BO KOSOFON

Nin batàki in sèbènna alamisadon, mèkalo tile 26, san 1988. A sèbènna mògò min fè, o ye Senu JARA ye ka bò Kòsòfòn, n'o bè Nyamina kafo kònò.

Ne Senu JARA nisòndiyalen bè nin batàki ci kibaru mògòw ma k'an ka dugu kibaruya da jama tulo kan. An fè Kòsòfòn yan; balikukan sigira sen kan kabini san 1982 la. K'a ta o waati la, ka n'a bila nyinan san 1988 la, mògò hakè min kalanna balikukan na, o ye mògò 50 ye. An ka kalanden jolenw ye mògò 15 hakè ye; o tèmènen kò, an ka balikukan karamògò ye mògò 2 ye. A fòlòfòlò.ye Amari Fònba ye; a filanan ye Bènkè Konate ye. Balikukan ka di an ka dugu cèkòròbaw ye kosèbè. N'ka foli bè ka taa Amari Fònba ni Bènkè Konate ni Bafa Konate ni Mama Tarawele ani Dunto Sanòkò ye, n'olu ye gadomuso nkanaw ye ka bò Kòsòfòn.

Senu JARA
Ka bò Kòsòfòn
(Nyamina)

HADAMADENYA BILAMA

Hadamadenya bilama selen bè dakunba la. Nyògònkòniya jugu, nyògònsaraka, nyògònmankutu tinyèli, nyògònyègoya ani datigènyògònna de cayalen bè hadamadenw ni nyògòn cè, an bè don min na i ko bi.

Ne delila ka mògòw ye : fa kelen, ba kelen; nka u ka kow tè kelen ye; u tè cikè nyògònfè, u tè to dun nyògònfè; wa dò ka bònè ye dò ka hèrè ye; dò ka kasiko ye dò ka yèlèko.

Nin bée de bè hadamadenya ni badenya kònò an bè don min na i ko bi. E ! mògòw ! a'ye sabali. Bamananw ko «mògò, i nyè bè ko la, ko wèrè fana nyè b'i la».

Kònòw jèlen de bè bii...Fò. Ni mògòw bénna u bè se ka kulu digi; nka ni mògòw ma bèn, u tè se ka hali bugurimugu koronton. N'i ye du jòlen ye, bèn don; n'i ye dugu jòlen ye, bèn don; n'i ye jamana jòlen ye bèn don. Foyi tè bèn bò. Bèn nafa tè se ka fò k'a ban.

Madu Konare
Ka bò Kalifabugu
(Kati)

DADIYA

Balananko !
Ta kura donna
Makura ka ga la
Bagi ! bagi ! bagi !
Joona nadaga wulila.
Du o du,
A kasa ye yen bée minè.
A fò o kòrò ye ko kèfènw
Ye jabaji bò ?
Un !
An nènkòròji kònì serila sa o !
Fò n'an ye jabaji in
Kèlen ye kini nà.
An ka lögòmaw mòn
Ni barika ye
K'an namadinan !
K'an warakòrò fa !
Fo k'an hèlè !
N'o kèra sa
An na se k'a fò
I ni ga korokoro !
Taare Makura ! ga diyara

Mòhamèdi konè
Lakòlikaramògò
L.P.K. (Bamakò)

JIGISEME

Farikolo ni sègèn
Banakisè ni daamu.
Cikèla ni danni,
Ngòn ni wògòbèli.
Fulakè ni baganladon
jakuma ni nònòsonyè.
Bozokè ni kòmòn
Baana ni nsamètulu.
Fasojama ni wòsi,
Kulezo ni bëndiya.
JIGISEME !
I binna !
Jigi ni sémèyòrò tè tun,
Jufa sògòlenw tè kala tun.
Sogo tolé !
Dugaw y'u ginbiganba
Dugukolo kolonkisèw fara.
Jigitinyè !
jigikari !
jigiaraka !
jigiwaaro !
Hali Hun !
Tu ! Bamananden o !
Mòrr ! Maninkaden o !
Cèmu, Fasoden o !
Hali hun !

Musa Jaabi
Balikukan Baarada

MALI KELEJAMA

Miniyandonso pasa,
Malintura todumufanga,
Kungokònòsonsan fèerè,
Kululabòn finyècècibaga
Waraba ka jantèlè,
Jaraminèjara wolokilipasa.

Dankelenw, aw ni ce!
Kòngòyòw, aw ni tunteni!
Disidabaw, aw ni takami!
Cèminècèw, aw ni sinyèna!

Ne bosokè bè n'ka jègè mòn piya,
Hèrè bè tilen, hèrè bè si.
Ne cikèla bè n'ka nbalan dilan para,
Ka ji walankata waa...
Hèrè bè tilen, hèrè bè si.
Ne fulakè bè n'ka baganw yaala
parakunbatènè,
Hèrè bè tilen, hèrè bè si.
Ne jagokèla,
Ne numukè,
Ne gesedala,
Ne kalanden,
Ne dònkilidala,
Ne denmisènnin.

Ne bè n'diyanyèko kè paratata,
Hèrè bè tilen, hèrè bè si.
N'bè nkèlènso yèlèn,
Ka n'tulo diya,
Ka n'ða diya,
Ka n'lafiya.

Dankelenw ye n'sémèjiri ye,
Cèminècèw bè n'kòlòsi,
Disidabaw ko n'ka n'lafiya.
N'siyòrò lakanalen,
N'ka forokènè lakanalen,
N'sigiyòrò lakanalen.

O tuma, ne bè nsaban ci piya,
Ka n'kan yèrèyèrè lelelele,
Ka n'pan ka n'puruti,
Ka jantèlè da,
Ka saarunmaarun ni sugutimuguti da,
Kabiní Kayi fo Gawo,
Hèrè bè tilen, hèrè bè si.

Dankelenw, aw ni ce!
Kelennabilaw, aw ni funteni!
Disidabaw, aw ni takami!
Cèminècèw, aw ni sinyèna!

Musa Jaabi
Bamanankan kàramògò.
Bamakò.

seko ni

SUGO DOW N'U KOROW

I mana sugo tilema fè k'i bè ka sènèkè, o waati kònò, i b'a mèn k'i dònbagà jònjàn dò sara.

I mana sugo samiyè fè k'i bè bògòbaara la, o waati kònò, i b'a mèn k'i dònbagà jònjàn dò sara.

I mana sugo ka fali natò ye, n'o y'a sòrò i b'e hèrè la, o ye gèlèya natò y'i ma.

I mana sugo ka fali kòdonnen ye n'o y'a sòrò gèlèya b'i kan, o y'i ka gèlèya bantò ye.

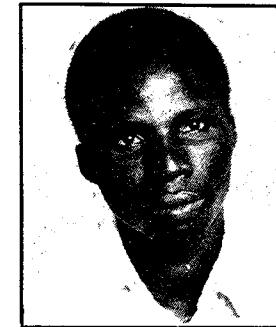
I mana sugo ka fali jòlen ye, o waati la gèlèya b'i kan.

I mana sugo k'i yèrè ye baji la walima kòji o waati la, i b'e gariségèla fèn dò sòrò, i ma sigi ni min ye.

I mana sugo k'i yèrè ye kòlòn kònò, ji tè min kònò, o ye gèlèya ye.

I mana sugo ka waraninkala ye kòlòn, kònò o fana ye gèlèya ye.

I mana sugo k'i yèrè salen ye kaburu kònò, n'o y'a sòrò i b'e baara la, o ye dannaya kura dontò y'i n'i ka patòròn cè ; nka n'a kèra k'a sòrò i tè baara la, o ye dannaya kura dontò ye i ni mògòbaw cè.

Shaka
Damele
kadiyala

I mana sugo ko mògò dò ye muru turu i la, walima i siso binn'i kan ka i bana walima jiribolo karila n'i ye k'i bin duguma, k'i bana ; n'a sòròla, i b'e sugo ninnu kòrò don, i y'a baro bò mògòw ye, o ko kelen b'i sòrò ; nka n'a sòròla, i t'a kòrò don, n'i y'a baro bò o tè foyi k'ilà.

Shaka Damele
Ka bò Kadiyala
Bila kafò kònò

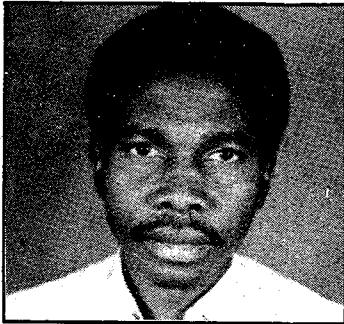
dònko kènè

NSIIRIN

Surukukòrò ani bubunin

Don dò, surukukòrò binna kòlòn kònò. A ma se ka bò cogo si la. Kòngò y'a tòorò. A mankan cayara kosèbè.

Bubunin dò finifanatò jiribolo la, o y'a mankan mèn. O jiginna ka bò jiri bala ka n'i biri kòlòn kun na k'a ye. O k'a ma:
 - E! Surukukòrò! i bè mun na yan?
 - N'binna yan, nin y'a tile fila ye.
 - Mun na i tè bò?
 - N'tè se de!
 - O tuma, i tun kana bin!

Sidiki
Tarawele
«SNJ»
Bamakò

Bubunin y'o fò k'a kòdon.

Surukukòrò y'a wele:

- N'teri, n'teri nyuman, n'i ku di n'ma, i ka n'démè kan n'nabò kòlòn kònò.

Bubunin y'a ku d'a ma.

- A bòlen tuma min, a ko: n'teri, n'teri nyuman, n'man kènè, n'degunnen don kosèbè, n'démè n'ka taama.

Bubunin y'i sòdon a la. Surukukòrò y'i poron a kan k'i kanto:

- Kòngò bè n'na, kòngò bè n'na kosèbè, n'b'i dun. Bubunin y'a ta kè kule ye.

Sonsan nana bèn o ma. Kow nyéfolen o ye, a ye nyininkali kè:

- Bubunin sera cogo di ka surukukòrò labò n'a ku ye?

O tè se ka kè. A ye segin a kan fo n'yèrè nyè k'a ye.

Surukukòrò jiginna a nò na kòlòn kònò.

Sonsan ko Bubunin ma: nin to kòlòn kònò yen, i k'i yèrè nyini.

Surukukòrò ka nalomaya n'a ka fitiriwaleya kéra a ma bònè ye.

Sidiki Tarawele
kà bò «SNJ» la.

FASO JUGU

Faso jugu ye Jòn ye ?
 Faso cibaa ye jòn ye ?
 Sonyèlikèla tè Faso jugu ye
 Binnkannikèla tè Faso jugu ye
 Bòsitigila tè Faso jugu ye
 Yurugu yurugu mògò tè Faso jugu ye,
 Faso yèrè de y'a jugu ye,
 Faso min b'a yèrè to sonyèlikèla bolo
 Faso min b'a yèrè to binnkannikèla bolo
 Ani bòsitigila bolo
 Ani yurugu yurugu mògò.
 Maa kelen tè Faso cibaa ye:
 Maa kelen tè se ka Faso ci;
 Maa damadò tè Faso cibaa ye :
 Maa damadò tè se ka Faso ci,
 Faso yèrè de y'a cibaa ye:
 Faso yèrè de b'a yèrè ci,
 Faso min b'a sigi ka tinyèlikèlaw filè,
 Faso min b'a sigi ka jugumankèlaw filè
 Ani komayèlèmaw
 Faso min banna wulikajò ma
 Ani kèle;
 Faso min ko Alamakònò
 Ani sigikafilè.
 Kana baga sègè ma
 K'a y'i ka shèden ta
 A tara min nyèna,
 Jigin o la.

KÉTA NI FOTA

Ko ni min kèra
 K'o de bè fò !
 Mun na ni min fòra
 O tè kè ?
 Ne b'aw nyininka
 Mun na ni min fòra
 O tè kè ?
 J'on o don maaw bè kuma la
 Cè ni muso,
 Denmisèn ni maakòrò,
 Kalannen ni kalanbali,
 Ladaminen ni ladamubali,
 Bèe bè kuma la ;
 Bèe bè nyògonye la ;
 Nka mun na kow mana fò cogo min,
 U tè kè ten ?
 Mun na kow kècogo tè tali kè u fòcogo la

Sumana Kane
Balikukan Baarada
Bamakò

MUSOFIN

«Nin ye foli ye ka taga n'furumuso nyumanw ma
 Ka taga Mali hòrònmusow bée ma.»
 Mali muso !

Musow la musofin !
 Jarabi ni saniya !
 Kanu ni nòoròya !
 Furumuso ni hòrònya !
 Ne kan b'i ma, Mali muso.
 E cè ni damu,
 I den ni ladamu,
 Finmannin saniman !
 Finmannin saraman !
 Ne kan b'i ma, Mali muso.
 E ni mansaya !
 E ni danbetigiya !
 Ne kan b'i ma, Mali muso.
 Ne kan tè jònni ma ?
 Ne kan tè farafintubabu ma.
 Farafintubabu ni Yèrèdònbaloya
 Ne kan tè muntulujugu ma,
 Ne kan tè dimògòba ma,
 Dimògòba ni wòyò.
 Ne kan tè kasajugu ma,
 kasajugu ni maa tòorò.
 Ne kan b'i ma, Mali muso.

Tile nòorò !
 Kalo nòorò !
 Dolow nòorò !
 Mali muso !
 Furucè dèmèbaga !
 Denw naannibaga !
 Wari musofin !
 Sanu musofin !
 Luulu musofin !
 Ne kan b'i ma.
 E ni yèrèdòn !
 Ji dòn o, so dòn o.
 Yèrèdòn de nyògòn tè.
 Musofin !
 Musow la muso !
 I nyògòn tè.

Kumandan ASIMI DANBELE
Bamakò

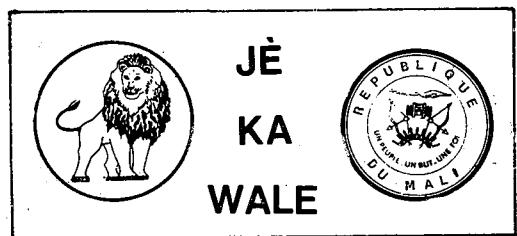
HAKILIJAGABO KUMA

N'balimaw; Segukaw ko: ko segu sido jara ni balazandon.

Balazan baa naani ani balazan kèmè naani, ni bi naani ni naani ani balazan kòkurunin kelen; ko dugulen bée t'o yòrò dòn janko dunan nyétanci.

Jònni kelen bè se ka balazan kòkurunin kelen in kòrò fò ?

Dawuda SAKO «SNJ» Bamakò

MALI DEPITESO NYEMOGO JEKULU

LAKURAYARA

Tarata san 1988 Utikalo tile 2 don Pariti «UDPM» laadili jèkulu mògòw ka kumbèn balalen dò kèra Bamakò, min nyémögoya tun bë Peresidan Musa TARAWELE bolo.

Kumbèn balalen in baaraw tun nyé-sinnen bë Mali depiteso nyémögò jèkulu mògò kuraw sugandili de ma n'olu latòmòna depite mògò 82 cèle, minnu bëe lajèlen sigira nyinan, san 1988 zuwènkalo tile 26, don wote senfè.

O siratigè la, Pariti «UDPM» nyémögò n'a tòndenw y'u ka dannaya da depite minnu kan, k'u kè Mali depiteso nyémögò jèkulu mògò kuraw ye, a n'u bilala baara minnu na, jèkulu in kònò, olu filè:

- Mali depiteso peresidan : Sidiki JARA (ka bò Kulukòrò sèkisòn na) Ale sigiko filanan de ye nin ye. Ale de fana ye Pariti kalanso kuntigi ye.
- Peresidan dankan fòlò ni sariyakow nyémögò : Abudulayi SAKO (Bamakò komini fòlò)
- Peresidan dankan filanan: Canze BOLEZOGOLA (Sikaso sèkisòn)
- Peresidan dankan sabanan : Noki Agi ACA (Dire sèkisòn)
- Peresidan dankan naaninan : Mmu Diko Masaran KONATE (Kati sèkisòn)
- Sariyakow sekeretèriw : Baba NYAGADU (Mòti) ; Mamadu KARA-NYARA (Kayi) ; Mamadu TURE (Bamakò komini 2 nan) ; Amadu Mahamani TURE (Burèmu)
- Walew latèmèbagaw : Sanba SALI (Bamakò komini 4 nan) Laji Seku SISE (Bamakò komini 3 nan).

